
שחמטק: תכנית לגנים ולכיתות א'-ב' רציונל וסילבוס

רציונל התכנית

תכנית "שחמטק" היא תכנית שנתית מובילה בעולם בתחום פיתוח כישורי חיים באמצעות משחק השחמט. הילדים של היום גדלים בעולם שהופך להיות מורכב ודינמי יותר ויותר, וזקוקים כבר מגיל צעיר לכלים פרקטיים כדי להצליח בחיים. בדיוק לשם כך פותחה התכנית לפני כ-15 שנים על ידי רב אומן בשחמט ואומנית בשחמט, שיצרו אותה משילוב שלושת העולמות: שחמט, חינוך וטכנולוגיה.

מטרות קוגניטיביות, חברתיות ורגשיות

- פיתוח מיומנויות תכנון, קבלת החלטות, פתרון בעיות, ריכוז ויכולות מתמטיות
- העלאת הדימוי והביטחון העצמי ומתן אפשרות לביטוי עצמי ולקייחת אחריות אישית
- טיפוח יכולת דחיית סיפוקים
- פיתוח יכולת שליטה רגשית (בעת ניצחון/הפסד)
- פיתוח מודעות לכוונות האחר ויכולת להגיב בהתאם
- טיפוח יכולת לקבל ולכבד את הזולת

מבנה השיעור

כל שיעור הוא דינמי ומגוון, ומשלב משחקי תנועה וחברה, משחקי מתמטיקה ולוגיקה, דקלומים ושירים, עבודה בחוברות לימוד צבעוניות ועוד.

עזרי התכנית

עזרי התכנית מגוונים, אטרקטיביים ומותאמי גיל:

- ערכת שחמט רצפתית גדולה
- ערכות שחמט שולחניות
- חוברות אישיות למתחילים ולמתקדמים
- סרטונים קצרים ומושקעים ללימוד תנועות כלי השחמט
- אפליקציית מחשב ללימוד ולתרגול משחק השחמט בצורה חווייתית ומהנה!

סילבוס התכנית

שנה 1:

נושא השיעורים	יחידת לימוד
נושא 1: היכרות המדריך עם הילדים ומשחק השחמט	היכרות עם לוח משחק השחמט וכליו
נושא 2: לוח השחמט	
נושא 3: הכרת כלי המשחק	
נושא 4: עמדת מוצא	
נושא 5: היכרות עם אפליקציית השחמט	
נושא 6: מסעו של הצריח	מסעי הכלים
נושא 7: מסעו של הרץ	
נושא 8: מסעה של המלכה	
נושא 9: העמקה: הכלים הנוסעים בטורים/שורות/אלכסונים	
נושא 10: שמונת הרגליים	
נושא 11: העמקה: הכלים שנלמדו	
נושא 12: הרגלי והצריח (זאב וכבשים)	
נושא 13: דילוגי הפרש	
נושא 14: המלך החכם והחשוב	
נושא 15: העמקה: מסעי הכלים ותכונותיהם	
נושא 16: העמקה: מסעי הכלים, תוך כדי מתן שח למלך	
נושא 17: הצרחה	
נושא 18: להפסיד בכבוד ולנצח ביושר	
נושא 19: ריבים ופתרונות	
נושא 20: שווי הכלים	חשיבה מתמטית
מסיבת שחמט	סיכום
יום שיא	

שנה 2:

נושא השיעורים	יחידת לימוד
נושא 1: חוויות הקיץ ומשחק השחמט	חזרה על תכונות הכלים ולוח המשחק
נושא 2: העמקה: מסעי הצריח	
נושא 3: העמקה: מסעי הרץ	
נושא 4: העמקה: מסעי המלכה	
נושא 5: העמקה: מסעי הרגלים	
נושא 6: העמקה: מסעי המלך	

נושא 7: העמקה: מסעי הפרש	
נושא 8: העמקה: מסע ההצרה	
נושא 9: העמקה: כל הכלים	
נושא 10: שווי הכלים	פיתוח מיומנויות כגון: חשיבה מתמטית, תכנון, שיתוף פעולה בין הכלים ועוד
נושא 11: שח למלך	
נושא 12: הגנה מפני השח	
נושא 13: מט למלך	
נושא 14: שחמט הפוך	
נושא 15: תרגילי מט	
נושא 16: לכל משבצת יש שם	
נושא 17: פתיחת המשחק	
נושא 18: ריבים ופתרונות	היבטים רגשיים וחברתיים
נושא 19: להפסיד בכבוד ולנצח ביושר	
מסיבת שחמט	סיכום